

Butlletí

Caputxins de

Desembre 2016

PASTORETS, ENCARA !

1 Catalunya compta, en el seu folklore, amb dues categories d'obres escèniques molt pròpies i vigents: els Pastorets i les Passions. Si en furguéssim els orígens històrics, trobaríem que per allà l'Edat Mitjana (s.XIII-XIV) es feien drames "religiosos", vinculats fins i tot a les celebracions litúrgiques. Per al poble senzill, eren elements més intel·ligibles que no pas les severes litúrgies en llatí. Però com que les coses sovint tendeixen a desorbitar-se, el Concili Tridentí va vetar moltes d'aquestes representacions populars dintre la Litúrgia, perquè s'hi havien introduït algunes expressions inadequades.

2 Vist des del missatge cristià a transmetre, és més fàcil fer una representació de la Passió que dels Pastorets. La raó és que la Passió explica una història real, literalment real, que per desgràcia es repeteix en el món d'avui. I la gent s'hi sent implicada, interpel·lada. A més, la Passió dona peu a parlar dels ensenyaments de Jesús: dels seus exemples i de les seves paraules. En canvi, a l'entorn del Naixement de Jesús s'hi narren prodigis misteriosos ("sobrenaturals"), alguns dels quals podrien ser interpretats més com a signes que com a episodis estrictament reals, per exemple l'estrella que camina o el cant dels àngels.

3 Molts dels episodis que acostumen a sortir en els Pastorets són extrets dels evangelis apòcrifs, és a dir, dels no-canònics. Es veu que per allà els segles II-IV els cristians senzills tenien com una necessitat d'imaginar-se el que hauria pogut passar a la família de Jesús abans que ell nasqués o durant els primers anys de la seva infantesa. I van escriure uns relats imaginaris, alguns d'ells versemblants, però altres francament absurds i fora del context històric. Entre altres: la nena Maria donada al temple, els Esposoris de Maria i Josep a qui li floreix la vara, uns certs miracles de Jesús mentre s'escapaven cap a Egipte. L'Església va excloure del cànon dels llibres inspirats aquests "evangelis" que no ajudaven a presentar la persona de Jesucrist tal com ho fa el conjunt de l'Escriptura del Nou Testament. Ara bé: Allò que havia estat exclòs per l'Església s'ha colat en uns "Pastorets", i no sols en ells sinó en altres manifestacions artístiques al llarg de la història de l'Església.

4 No tots els "Pastorets" són iguals. Alguns volen ser més fidels al relat bíblic, malgrat la

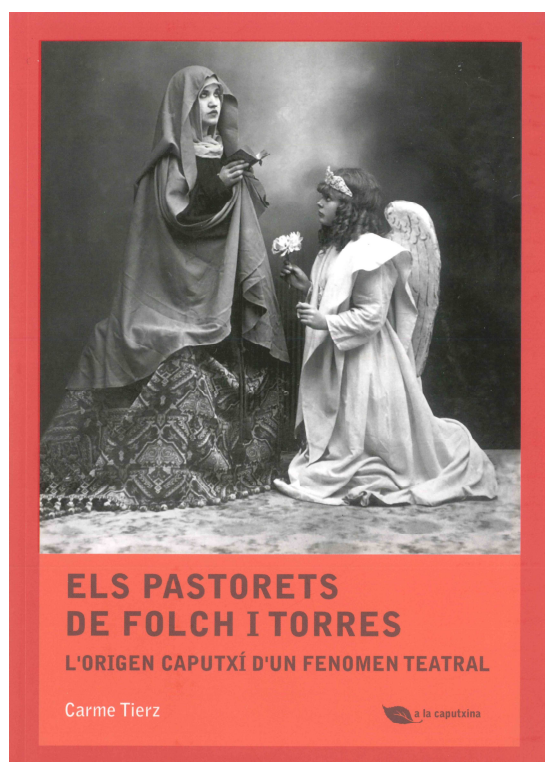
dificultat que sempre hi ha de representar teatralment el Misteri intangible; altres posen de relleu més aviat la conducta moralitzadora de les persones bones; i altres, en canvi, sembla que sols vulguin divertir la gent a base de contes i ballets, ballets dels dimonis i dels pastors.

5 Els Pastorets han de ser bonics, divertits i emotius. Han de fer riure i també plorar (d'emoció). No han de ser barroers amb poca-soltades. No cal que pretenguin ser pròpiament una catequesi o que es proposin fer resar. Però tampoc no han de ser anti-catequètics amb ironies desacralitzadores. Al meu entendre han de mantenir la inspiració original, que és voler fonamentar la bona conducta de la gent en la voluntat de Déu que ha manifestat el seu gran amor a la humanitat en l'Encarnació del seu Fill en les entranyes de la Benaurada Verge Maria.

6 Al meu entendre, els Pastorets acostumen a donar massa protagonisme als dimonis, que sovint són presentats més divertits i "anarquistes" que els àngels. Tant els uns com els altres són de difícil escenificació. El Maligne en figura d'un boc banyut dels Aquelarres pot haver influït en els mateixos "Pastorets". Per això hi ha qui opina que ni les banyes i cues dels dimonis o les bótes d'En Pere Botero ni les ales dels àngels no fan gaire favor a una bona orientació religiosa, car poden marcar excessivament la imaginació dels minyons. Tanmateix, la figura de Satanàs o Diable i la de sant Miquel, quan ambdós volen atreure els homes a la seva pròpia causa, poden servir per a escenificar la lluita del bé i del mal.

7 És llarga la llista de "Pastorets" que s'han escrit i representat a Catalunya al darrer segle. L'any 1887 s'editaren a Vic "Los Pastorets de Betlem, o sia, lo naixement de Nostre Senyor Jesucrist", de Mossèn Miquel Saurina; l'any 1891 s'estrenava "El bressol de Jesús o En Garrofa i en Pallanga", del dramaturg Frederic Soler ("Pitarra"); després vingué "L'estel de Natzaret", de Ramon Pàmies (any 1903); "Els Pastorets o l'Adveniment de l'Infant Jesús" (any 1916), obra de Josep M. Folch i Torres. Durant molts anys tots aquests textos de "Pastorets" s'anaven i es van representant amb certes modificacions que cada lloc es permetia i es permet de fer. No solament existeixen aquestes obres, sinó moltes altres de nova creació. Entre aquests "Pastorets" destaca "La Flor de Nadal" (1954), de Francesc d'Assís Picas, de l'Ametlla de Merola.

8 Els Pastorets de Folch i Torres, encara molt posats en escena, enguany en el seu Centenari s'ha merescut un llibre que explica la relació que té amb els Caputxins. De fet, fou per encàrrec de fra Rupert Maria de Manresa que els va escriure, i amb presses: va haver d'enllestir l'obra en una setmana. Es van representar per primera vegada el 24 de desembre de 1916 al Coliseu Pompeia (Travessera de Gràcia, 112), ara desaparegut, de mil tres-centes localitats. D'aquest llibre, ara se'n va fent la presentació en diferents llocs. Aquí a Pompeia-Grups, es farà el dia 1 de desembre, a les 20h. A la porteria del convent és possible comprar aquest llibre, que pot ser un bon regal per Nadal o Reis. *Mateu Sanclimens*

ACTIVITATS DEL MES DE DESEMBRE
ALS NOSTRES CONVENTS-SANTUARIS DE POMPEIA I L'AJUDA

Dia 1, a Pompeia-Grups, a les 8 del vespre : Presentació del llibre
"Els Pastorets de Folch i Torres – L'origen caputxí d'un fenomen teatral"

Cap de setmana del 3-4 - Recés a Sant Martí del Montnegre

A càrrec de Fra Josep Manuel Vallejo

(Per a més informació i inscripció: ConselldeLaics@caputxins.cat)

7/8 – Solemnitat de La Immaculada Concepció de la Verge Maria

Misses com els diumenges, tant a Pompeia com a l'Ajuda

15 - (Pompeia-Grups, Riera Sant Miquel 1bis), a les 20h

Catequesi d'adults - Segueix el curs de l'Espiritualitat cristiana II

"Santa Clara d'Assisi", a càrrec de Natàlia Plá

16 – Recés d'Advent, a la Cripta de Pompeia, a les 19:30

"Vivim desperts", a càrrec de Fra Josep Manuel Vallejo

21 – Al Santuari de l'Ajuda (Carrer Sant Pere Més Baix, 18), a les 20h

Celebració comunitària del perdó. Presideix Fra Mateu Sanclimens

23 – Al Santuari de Pompeia (Diagonal, 450), a les 20h

Celebració comunitària del perdó. Presideix Fra Mateu Sanclimens

24 (Vigília de Nadal)

A l'Ajuda: A les 20: Missa dedicada especialment als infants

A les 24: Missa solemne ("del Gall")

A Pompeia: A les 20:30 : Missa solemne ("del Gall")

25, Dia de Nadal, Misses

A l'Ajuda: A les 9:30, 12h i 20h

A Pompeia: A les 10:30, 12:30 i 19h

26, Festa de Sant Esteve, Misses

A l'Ajuda: A les 9h i a les 20h

A Pompeia: A les 8:30 i a les 19h

CAMPANYA DE NADAL

Des d'ara recollim queviures i joguines per a les famílies pobres.

Deixa-ho a la porteria.

També acceptem almoines.

Donar-ho a la porteria o a algun dels frares.

Us ho agraïm de tot cor.